

РЕЦЕНЗИЯ

От: д-р Пламена Георгиева Йовчевска, професор в Институт по аграрна икономика към Селскостопанска академия, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и управление“

Относно: конкурс за професор по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Световно стопанство и МИО (международни финанси)“ в УНСС.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „МИО и бизнес“, факултет „Международна икономика и политика“ на УНСС съгласно Решение на АС № 5/04.12.2019 г., публикуван в Държавен вестник № от 17.12.2019 г.

Член съм на научното жури по конкурса съгласно Заповед № 358/14.02.2020, подписана от зам.-ректора по НИД на УНСС проф. д-р Диана Копева.

В конкурса участва един кандидат д-р Светлана Колева Александрова – Златанска, доцент в катедра „МИО и бизнес“, факултет „Международна икономика и политика“ в УНСС.

2. Информация за кандидата в конкурса

Доц. д-р Светлана Александрова-Златанска завършва висше образование през 1982 г. във ВИИ „Карл Маркс“ (УНСС). Дипломира се със специалност Управление и планиране на народното стопанство. В периода 1989-1991 г. Светлана Александрова се обучава в докторантура в Икономическия институт към Полската академия на науките. От следващата година е докторант в Икономическия институт към БАН. През 1993 г. постъпва в Института за пазарна икономика като главен икономист, където работи на трудов договор до 2000 год.

Специализирала е по редица научни програми и проекти в САЩ, Дания, Белгия и др. Има специализация в ЕС през 2000 г. за работа с европейски структурни фондове.

От 1995 година доц. д-р Светлана Александрова работи на основен трудов договор в УНСС, катедра „МИО и Бизнес“. През периода 1995 – 1997 г. заема академичната длъжност „асистент“. Като докторант на Икономическия институт на БАН, през 1998 г., кандидатът в конкурса защитава дисертационен труд на тема „Макроикономическа стабилизация и либерализация на външната търговия“ пред СНС по икономическа теория и макроикономика и получава образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност

„Световно стопанство и МИО“. От 1998 – 2006 г. д-р Александрова е „главен асистент“. През 2006 г. получава академичната длъжност „доцент“ по научна специалност “Световно стопанство и МИО“. Академичното развитие/израстване на доц. д-р Светлана Александрова е свързано с катедра „МИО и Бизнес“ в УНСС, където в момента е доцент. Притежава богат академичен и преподавателски опит от над 25 години.

В периода от 2015 до 2018 г. кандидатът в конкурса работи на втори трудов договор в Институт по аграрна икономика към Селскостопанска академия. Като член на изследователския колектив участва в аналитичното разработване на основни национални научни проекти на института, възложени от ССА, сред които „Иновационни модели за управление на земеделските стопанства в планинските райони“ ХТАИ 143 и „Влияние на инвестиционната подкрепа върху икономическата жизнеспособност на земеделските стопанства“ ХТАИ 130. Позволявам си да изкажа позитивни лични впечатления от активното участие на доц. Александрова в академичния живот на ИАИ. Като член на Научния съвет към ИАИ, отзивчиво вгражда богатия си преподавателски и изследователски опит при обучението на докторанти и творческото израстване на млади колеги. На организирания от ИАИ международни научни форуми и др. творчески изяви е редовен и интересен докладчик по теми свързани с финанси, кохезия, земеделие.

Светлана Александрова е хонорован преподавател в НБУ.

Владеенето на английски, полски език и руски езици дават възможност на кандидата да участва в изпълнението на проекти на международни организации. Приложените към конкурса документи представят разнородна консултантска на кандидата в областта на управлението на проекти, финансови, икономически и социални анализи, регионална политика, планиране и стратегии. Високоцененият ѝ експертен опит в практиката е резултат съчетаване на академичната ѝ подготовка с административната рутина, придобита от дългогодишната ѝ работа в национални и международни институции: експерт по проект на UNDP – ООН (2000-2003), експерт по проекти на Световната Банка по въпроси, свързани с климатичните промени и приноса на застрахователния бизнес за задържане на влиянието им върху околната среда, участва в разработване на доклад за анализ на текущото състояние на застрахователния бизнес в България през 2013 г., в изготвянето на Национална стратегия и План за действие за адаптация към изменението на климата 2017-2019 г. и проект Управление на риска от наводнения 2019-2020 г.

В периода 2013-2015 г. доц. д-р Александрова-Златанска е директор на дирекция „Развитие на селските райони“ към Министерство на земеделието, горите и храните. От 2018 г. подпомага изпълнението на оперативна програма за конкурентоспособност и иновации. Член е на Съвета на директорите на холдинг „Джереми България“ ЕАД. Зам.- ръководител на екип от учени от УНСС, който на основата на тристранно споразумение между УНСС, МЗХГ и МОН, разработва Социално – икономически анализ, основен документ за разработване на Стратегическия план за селското стопанство (2021-2027).

Представената подробна информация разкрива активно участие на кандидата в редица проекти, свидетелства за разнородни изследователски интереси на доц. д-р Александрова, част от които вгражда в две монографии и десетки научни трудове, с които участва в настоящия конкурс

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

От приложената към документите Карта за изпълнение на количествените изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ в УНСС е видно, че кандидатът изпълнява Националните минимални изисквания съгласно ЗРАСРБ (чл. 2б) и Правилника за приложението му (чл. 1а, ал. 1). В почти всички групи от изискванията се регистрира съществено превишаване на критериите, в размер между два и три пъти. Допълнителните изисквания на УНСС съгласно ЗРАСРБ (чл. 2б, ал. 5) и Правилника за приложението му (чл. 1а, ал. 2-3) се превишават от кандидата отново между два и три пъти.

Картата за изпълнение на качествените изисквания съдържа информация за иновативни практики, с които доц. д-р Александрова подготвя студентите за вземане на инвестиционни решения, както и за справяне с основни предизвикателства при търговията на валутния пазар. Богатият опит и принос при развитието на други организации се откроява при консултантската дейност на кандидата. Благодарение на трансфера на знания, който тя осъществява, МС, Инспекторатът на МС, МОСВ и др. администрации изготвят редица успешни стратегии и реализират конкретни проекти. Доц. д-р Александрова е член на НС, на факултетен съвет, ръководител на успешно защитили докторанти, участник в научни журита.

В съответствие с удовлетворяване на горепосоченото изискване за изпълнение на условията за участие в конкурса, се позоваваме на *становището на Съвета по хабилитация на УНСС*. На свое редовно заседание от 13.11.2019 г., след тайно гласуване *Съветът взема решение, по силата на което кандидатурата на доц. д-р*

Светлана Колева Александрова-Златанска съответства на количествените и качествени изисквания на АС за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ в професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Световно стопанство и МИО“ в УНСС.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

В приложената документация (служебни бележки от отдел „Учебна документация, отчетност и контрол“ при УНСС) се доказва 1563 часа лекции изпълнена заетост на доц. д-р Светлана Александрова през последните 5 години. В ОКС „Бакалавър“ има 275 часа, 1108 часа са в ОКС „Магистър“. Кандидатът има и 180 часа лекции на английски език в ОКС „Бакалавър“. Преподавателският опит от последните 10 години ѝ позволява да чете лекции по редица дисциплини: „Финансиране на бизнеса“, „Фондови борси“, „Международни финанси“, „Методи и модели за прогнозиране на финансовите пазари“ на български и на английски езици, „Модели за прогнозиране на финансовите пазари“, „Международни капиталови пазари“, „Управление на проекти финансирани от ЕС“, „Финансиране на международната търговия“, „Валутни пазари и фундаментален анализ“, „Финансов мениджмънт в международния бизнес“, „Валутни опции–търговия и стратегии“, „Икономическа психология на финансовите пазари“ на български език, „Финансови пазари и прогнозиране“ на английски език. В документацията е налична информация, че доц. Александрова е осъществила научно ръководство на трима докторанти, придобили ОНС „доктор“. Изложената учебно-преподавателска дейност свидетелства за придобит богат опит и висока степен на подготвеност на кандидата да заеме академичната длъжност по конкурса.

Съдържателността и когнитивната специфика на учебните курсове, които води доц. д-р Александрова, е в съответствие с тематиката на обявения конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ по научна специалност „Световно стопанство и МИО (международни финанси)“ в УНСС.

5. Обща характеристика на представените научни трудове/публикации

В настоящия конкурс доц. Александрова участва с научна продукция включваща общо 22 публикации, в т.ч. две основни монографии, самостоятелен учебник - 1 брой, участие в колективни публикации - 2 броя, една колективна студия, една статия, публикувана в списание с импакт фактор, регистрирано в Web of science, една статия в списание реферирано в Scopus и 14 броя публикации в нереферирани списания. От тях

самостоятелни са 12 броя. Голяма част от научните публикации на доц. Александрова са на английски език и са публикувани в бази данни с научна информация, сред които са: Scopus, WoS, Index Copernicus, ERIH Plus, EBSCO, RePec, Econbiz, Google Scholar. Значителна част от публикациите на доц. д-р Светлана Александрова са достъпни онлайн.

Данните от картата за изпълнение на количествените изисквания за заемане на академичната длъжност „професор” в УНСС показват, че кандидатът е разпознаваем автор в изследователските среди у нас и в чужбина. Резултатът от цитиранията превишава двукратно изискуемия праг. Цитирана е както от утвърдени авторитети от изследователската област на конкурса, така и от начинаещи изследователи. Това е своеобразен маркер за качество на представените в конкурса научни трудове и доказателство за утвърден авторов стил.

Публикациите илюстрират/покриват определените от кандидата четири тематични направления: 1. *Финансови пазари* (публикация 3.1 „Финансови пазари: глобализация, интеграция, иновации“ ИК АТЛ-50, София. 2019. 320 стр. ISBN 978-619-7194-52-4); 2. *Финансиране на бизнеса, на селското стопанство и на селските райони* (публикации 7.2, 7.3, 7.6., 7.11, 7.12, 7.10, 31.1 и учебник); 3. *Въздействия на изменение на климата, адаптация и инструменти за финансиране* (публикации 4.1, 7.8, 8.1, 7.14); 4. *Политика за сближаване, финансиране от Европейски структурни фондове* (публикации 6.2, 7.13, 7.7. 31.1. и учебник). Посочените тематични направления съответстват на профила на изследователската дейност на доц. д-р Александрова и отговарят на изискванията на обявения конкурс.

Представените в конкурса научни публикации разкриват научни и научно-приложни резултати в основните тематични направления на изследователските интереси на кандидата:

- ✓ На базата на емпирични данни се прави анализ и се дава оценка на развитието на финансовите пазари с фокус настъпилите промени след глобалната криза от 2008 г. Идентифицират се иновативни сегменти – пазари на криптовалута, ислямско финансиране и ислямски финансови инструменти. Анализ на потенциални фактори, които биха довели до риск от бъдеща дългова криза;
- ✓ Обогаляване на изследванията за ролята на финансовите инструменти при прилагането на европейските структурни фондове и развитието на стопанската активност на производителите в първичния отрасъл. Използване на авторов емпиричен материал от проведени теренни проучвания. Извеждане на

проблемни области при управление на рисковете в селското стопанство, съотнесени към прилаганите застрахователни практики;

- ✓ Откритоена силна финансова зависимост на общините в селските райони от получаваните средства по линия на Европейските структурни фондове. Разработен е модел за фискална стабилност с практико-приложно значение. Изследване на специфични въздействие на интегрираните териториални стратегии с положителен ефект за развитието на селските райони;
- ✓ Оценка на резултати от прилагане на интегрирани модели за оценка на въздействието на промените в климата върху някои икономически и социално-икономически последици. Извеждане на значимостта на специализирани дългови инструменти с насоченост към изграждане на зелена архитектура, еко иновации, въвеждане на елементи от модела на кръгова икономика. Открояване на добри практики при използване на разнообразни застрахователни продукти при управление на риска при климатични промени;
- ✓ Обогаляване на кохезионната политика на ЕС с теоретични постановки за регионалното развитие и прилагане на финансови инструменти. Изследвани на икономически и социални различия в развитието на регионите. Интегриране на инвестиции на определени територии, анализ на българската практика.

С висока степен на значимост от приложените към конкурса научни трудове са двете монографии, които са с характер на обособени изследвания. Посредством монографичните изследвания кандидатът споделя своята научна експертиза и натрупан разнообразен и специфичен опит от работата си в актуални и динамично развиващи се различни области на знанието. Актуалността на монографията „Финансови пазари: глобализация, интеграция, иновации“ (група В, т. 3, т. 3.1 от количествената карта) се извежда от процеса на глобална финансова нестабилност, разрастващ се дял на високорискови дългове, регулации за управление на рисковете на финансовите пазари и в сектора на инвестиционните фондове. Целта на автора на монографията е „да изследва текущата динамика и потенциалните трансформации на глобалните финансови пазари и да открие съвременните им характеристики в условията на глобализация и технологични иновации“. Дългогодишният изследователски, преподавателски и експертен опит позволяват на доц. д-р Александрова-Златанска да представи съвременния профил на финансовите пазари. Темите в обхвата на монографичния труд са: интеграция на финансовите пазари, динамика на капиталовите

и паричните пазари, алтернативни форми на финансиране, нови пазарни сегменти: пазар на криптовалута и ислямски финансови инструменти. Това е своеобразна координатна система, която регистрира както състоянието на финансовата сфера, така и развитието на пазара на финансови активи в глобален, регионален и национален мащаб. Кандидатът участва в конкурса с втора монография, непредставена като основен монографичен труд „Адаптация към климатични изменения - политики за управление и инструменти за въздействие“, в общо обем от 288 стр., ИК АТЛ-50, С. 2019. ISBN 978-619-7194-54-8. (група В, т. 4, т. 4.1 от количествената карта). В това изследване кандидатът споделя опита си и вгражда резултати от многобройни проекти в които има натрупан дългогодишен опит. Цел на автора е да „направи задълбочено изследване в теоретичен и практически план на методите за оценка на въздействията на климатичните промени върху икономиката и идентифициране на механизмите за финансиране“. Монографията разглежда икономическите аспекти от въздействията на промяната на климата, политиките за адаптация към климатичните промени и механизмите за финансиране на икономическите дейности за ограничаване на ефектите за икономиката и за човечеството. В редица от аналитичните съждения на кандидата могат да се направят препратки към учението за „ноосферата“ на Вернадски, което доказва необходимостта от повече интердисциплинарни изследвания по въпроси свързани с опазване на качествените характеристики на човешката жизнена среда и поддържане на устойчивото развитие в икономически, социален и екологически план. Актуалността на тематичното поле на изследването се доказва от Парижкото споразумение за климата, Зелената сделка и др. международни политически решения. Структурата на монографията включва увод, пет глави, заключение, библиография и приложения. Към всяка глава има въведение и обобщение. Първа глава *“Климатичните промени – предизвикателства на нашето съвремие“* е посветена на екстремни метеорологични явления, които могат да настъпят в резултат от изменението на климата. Прави се разграничение между два процеса – единият е ограничаване/сметчаване на климатичните промени чрез намаляване на въглеродните емисии и преход към въглеродно неутрална икономика и другия адаптация към климата. Връзката между климатичните промени/климатичните изменения и устойчивото развитие координира с развитието на актуалната концепция за кръговата икономика. Във втора глава *„Въздействия на изменение на климата“* се извеждат разграничения между понятията чувствителност, уязвимост и експозиция към климатичните промени. Тези понятия характеризират различни страни от изменение на

климата. Определени са в докладите на междуправителствената експертна група към ООН по въпросите на климата. С тези понятия се определя вероятността на степента до която дадена система ще бъде засегната от климатичните промени и съответните последици за устойчивостта на системата. Дефинират се преки и индиректни ефекти. В теоретико – методически план за целите на анализа са представени икономическите теории, с адаптация към изменение на климата: теорията за транзакционните разходи, теорията за свободния пазар, за равновесието на пазара и др. Адаптацията и теорията за публичния избор на ефективни решения са взаимосвързани. Финансирането на действията в областта на климата са включени във всички фондове. Специален фокус е насочен към първичния отрасъл. Селското стопанство е на входа и на изхода на системата за оценка/въздействие на климатичните промени. Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони заделя над половината от цялата си подкрепа за действия в областта на климата - 57,1% от финансовия ресурс на фонда. Трета глава *„Моделите за оценка на въздействието на изменение на климата“* включва основни характеристики на моделите за интегрирана оценка на въздействието на климатичните промени. Прилагането на подхода „отдолу-нагоре“ се надгражда с подхода „отгоре-надолу“, използват се моделите на общото равновесие (CGE), прилагат се модели за интегрирана оценка -Динамичен интегриран модел за климат и икономика (DICE); Регионален интегриран модел климат и икономика RICE, модел за общо и частично равновесие и освен тях и модели за финансова ефективност – Анализ разходи и ползи (АРП), Анализ на ефективност на разходите (АЕР), многокритериален анализ (МКА). Моделите за общо равновесие са разработени на основата на междусекторни връзки т.е. входно-изходни матрици, което ги прави подходящи за цялостна оценка на въздействието на изменението на климата. Тези модели позволяват и с помощта на статистиката да се оценят евентуалните ефекти от прилагането на дадена мярка или от вложената финансова инвестиция. Глава четвърта *„Финансиране на политики за адаптация на въздействията на климатичните промени“* е с фокус върху източниците за финансиране на дейности за справяне с климатичните промени. Направен е преглед на опциите за финансиране от европейски, международни финансови институции, правителства и от частния сектор. В изложението са представени нови подходи за финансиране – смесено финансиране и дългово финансиране. Систематизирани са международните фондове, които са пряко ангажирани с финансиране в за намаляване на отрицателните ефекти на глобалното затопляне. Това са фондовете ООН, групата на Световната банка (Климатичният фонд и Фондът за адаптиране). Глобалният

екологичен фонд е независима организация. От прегледа на финансовите институции се откроява нарастване на ролята на международни финансови институции - Африканската банка за развитие, Азиатската банка за развитие, Европейската банка за реконструкция и развитие, Европейската инвестиционна банка, Ислямската банка за развитие и др. Направена е оценка на финансирането от ЕС Европейският стратегически инвестиционен фонд, Европейският фонд за енергийна ефективност (EEEF). Програма LIFE, Европейската инвестиционна банка (ЕИБ): Механизъм за финансиране на природен капитал (NCFF), Фондът за подпомагане на частни инвестиции за енергийна ефективност и финансирането от Европейските структурни фондове. Най-голям принос за климата за настоящия програмен период има ЕЗФРСР (29%). Смесеното финансиране е нов модел на насърчаване за проекти за устойчиво развитие, обединява национално, частно и от европейски или международни институции, гъвкаво е спрямо останалите подходи, поради диверсификация на използваните финансови инструментите като дългови, дялови гаранционни схеми, секюритизация и др. Зелените облигациите са подходящи дългови инструменти за инвестиране на дейности в областта на климата, те са привлекателни за и за инвеститорите, тъй като осигуряват стабилна доходност на облигациите. Глава 5 „Управление на риска“ е посветена на застраховането като подход за управление на риска, който може да улесни адаптирането към изменението на климата. Застраховането е подход за превенция на загубите (адаптиране) и за намаляване на емисиите (сметчаване). От прегледа на рисковете с които се изправя застраховането се откроява двойната му роля по отношение на адаптацията. Приходите на застрахователите намаляват ако нетното проектираните премии не отразяват адекватно основния риск. По-конкретно търсенето на застрахователните полици намалява поради повишаване на стойността на покритието на риска и съответно застрахователния пазар става трудно достъпен за малките и средни предприятия. За настоящия програмен период една от тематичните цели е предотвратяване на риска от бъдещо въздействие на изменението на климата, по-конкретно „насърчаване на адаптация, предотвратяване и управление на риска“. В тази връзка е направена характеристика на моделите за застраховане и степента на разпределение на рисковете. Моделите са разнородни и са класифицирани според степента на покритие на рисковете, и различния им произход. Затова е направена класификация на моделите за застраховане и са описани спецификата на всеки един от тях.

Монографията е изследване, разкриващо въздействията на климатичните промени, за адаптацията към тези процеси и смекчаване на последиците, възможните политики, подходи, инструменти за въздействие за ограничаване на бъдещи неблагоприятни последици за околната среда, икономическия растеж и развитието на обществото. Библиографията включва общо 157 научните източници: книги, научни публикации, доклади електронни сайтове и др.

6. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Представените от доц. д-р Светлана Александрова научни трудове отразяват разнородни изследователски интереси и открояват насоките в академичното ѝ развитие след придобиването на академичната длъжност „доцент“. Приемам формулираните от автора приноси в посочените тематични направления. Позволявам си, предвид изискванията на процедурата, да открия следните научни и научно-приложни приноси:

➤ С помощта на системен анализ кандидатът разширява теоретичното поле за изучаване на актуални процеси във финансовата система, възникнали след глобалната криза от 2008 г. Обогаत्या икономическото знание с анализа на иновативни финансови операции: търговия с криптовалути, ислямски финанси и ислямска банкова система;

➤ Идентифициране на потенциален риск от дългова криза, предвид натрупан дълг и увеличен обем на емитирани дългови облигации, симулирани от ниски лихвени проценти и политиката на ЕЦБ и на Федералния резерв на САЩ;

➤ Прилагане на научен подход при проучване на финансовите инструменти в помощ на структурните фондове на ЕС. С помощта на анализ основан на емпирична информация се разкриват пазарни дефекти при финансиране на бизнеса в първичния отрасъл, както и проблеми при управлението на рисковете в земеделието. Моделът за фискална стабилност на общините в селските райони, обогатяването на концепцията за териториалните инвестиции е приносен момент, който показва необходимост от съчетаване на икономикс и социални модели при оценяване на използвания финансовия ресурс по линия на европейски и национални фондове.

Откритите научни резултати и оформените приноси позволяват да се оцени положително качеството на представените от доц. д-р Александрова-Златанска научни публикации, израз на нейните разнородни преподавателски, изследователски и експертни компетенции .

7. Критични бележки и препоръки

Предвид настоящата глобалната кризисна ситуация, и отражението ѝ върху стопанската конюнктура и световното стопанство, си позволявам да отравя някои препоръки към кандидата. Изхождайки от притежаваното високо експертно знание, дългогодишен преподавателски опит, широки творчески интереси, доц. Светлана Александрова-Златанска, би могла да надгради досегашните си изследвания, които се базират на теоретичните школи на глобализацията и по оста финанси-стопанска дейност-природен капитал, да открие ролята на социума през съвременните теории на алтер-глобализацията. С подобно изследване би могла да обогати със свой авторски почерк фондовете на икономическата литература.

8. Заключение

Представените в рецензията оценки за научно-изследователската и преподавателската и учебна дейност на доц. д-р Светлана Колева Александрова-Златанска са основание с убеденост да заявя, че представената кандидатурата напълно съответства на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложение на ЗРАСРБ и Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научна степен и за заемане на академични длъжности в УНСС. Постигнатите научни резултати отговарят напълно на законовите и вътрешно-институционалните изисквания на обявения конкурс. С убеденост заявявам положителен вот кандидатът в конкурса доц. д-р Светлана Колева Александрова-Златанска да заемане академичната длъжност „професор“ УНСС, научна специалност по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Световно стопанство и МИО (международни финанси)“ в УНСС.

14.04.2020/гр. София

Подпис:

R E V I E W

From: Dr. Plamena Gueorguieva Yovchevska, Professor in the Institute of Agricultural Economics at Agricultural Academy, Professional area 3.8. Economics, scientific specialty “Economics and Management”

Subject: Competition for **Professor** in the professional field
3.8. Economics, Scientific Specialty "World Economy and International Economic Relations", (International Finance) in UNWE

1. Information for the competition

I participate in the scientific jury of the competition, according to the Order № 358/14.02.2020, signed by the Vice Rector for Research activity at UNWE Prof. Dr. Diana Kopeva.

There is one applicant for the announced competition – Assoc. Prof. Dr. Svetlana Koleva Alexandrova – Zlatanska, who is currently a full-time lecturer at the Department of International Economic Relations and Business, Faculty of International Economics and Politics, UNWE.

2. Information for the competition applicant

In 1981 she graduated in „National Economics Planning” at Karl Marx Higher Economic University (UNWE). In the period 1989-1991, Svetlana Alexandrova was a doctoral student at the Institute of Economics at the Polish Academy of Sciences. From the next year she was a PhD student at the Institute of Economic Researches at Bulgarian Academy of Sciences. In 1993, she joined the Institute for Market Economics as Chief Economist, where she worked under an employment contract until 2000.

She has specialized in a number of scientific programs and projects in the USA, Denmark, Belgium and others. She had a specialization in the EU in 2000 for a work with European Structural Funds.

Since 1995, Assoc. Prof. Dr. Svetlana Alexandrova has been working on a basic employment contract at UNWE, Department of International Economic Relations and

Business. During the period 1995-1997 she held the academic position of "Assistant". As a doctoral student at the Institute of Economic Researches at Bulgarian Academy of Sciences, in 1998, the candidate in the competition defended a dissertation on "Macroeconomic stabilization and liberalization of foreign trade" on economic theory and macroeconomics and a doctoral degree in professional field 3.8. Economics, scientific specialty "World Economy and International Economic Relations". From 1998-2006 Dr. Alexandrova was "Chief Assistant". In 2006, she obtained the academic position of Assistant Professor in the scientific specialty "World Economy and International Economic Relations". The academic development / growth of Assoc. Prof. Svetlana Alexandrova is associated with the International Relations and Business Department at UNWE, where she is currently Assistant Professor. Has over 25 years of academic and teaching experience.

In the period from 2015 to 2018, the applicant for the competition has worked on a second employment contract at the Institute of Agricultural Economics (IAE) at the Agricultural Academy (AA). As a member of the research team she participated in the analytical development of the main national scientific projects of the Institute, assigned by the AA, among which are "Innovative Models for the Management of Agricultural Farms in Mountainous Areas" HTAI 143 and "The Impact of Investment Support on the Economic Viability of Agricultural Farms" HTAI 130. I allow myself to express positive personal impressions of the active participation of Assoc. Prof. Alexandrova in the academic life of IAE. As a member of the Scientific Council at the IAE, she responsibly incorporated her rich teaching and research experience in the training of doctoral students and in the creative growth of young colleagues. On the international scientific forums, organized by the IAE she has been a regular and interesting speaker on topics related to finance, cohesion and agriculture.

Svetlana Alexandrova is a part-time lecturer in the New Bulgarian University.

The fluency in English, Polish and Russian enable the applicant to participate in the implementation of projects of international organizations. The documents attached for the competition represent a diverse consulting ability of the candidate in the field of project management, financial, economic and social analyzes, regional policy, planning strategies. Her expert experience in the practice is the result of a combination between academic preparation and administrative routine, acquired after many years of work in national and international institutions: UNDP - UN Project Expert (2000-2003), World Bank Project Expert on climate change and contribution of insurance business for holding their impact on the environment, participation in the elaboration of a report on the analysis of the current state

of the insurance business in Bulgaria in 2013, in the preparation of a National Strategy and Action Plan for Adaptation to Climate Change 2017-2019 and Project “Flood Risk Management” 2019-2020.

In the period 2013-2015 Assoc. Prof. Alexandrova-Zlatanska is Director of the Rural Development Directorate of the Ministry of Agriculture, Forestry and Food. From 2018, she supports the implementation of the Operational Program for Competitiveness and Innovation. She is a member of the Board of Directors of Jeremy Bulgaria Holding. Alexandrova is the Deputy Head of a team of UNWE scientists, which, on the basis of a tripartite agreement between UNWE, Ministry of Agriculture, Forestry and Food and Ministry of Education and Science, develops a Social and Economic Analysis, the main document for the development of the Strategic Plan for Agriculture (2021-2027).

The detailed information provided reveals the active participation of the applicant in a number of projects is the evidence of the diverse research interests of Assoc. Prof. Alexandrova, part of which resulted into two monographs and dozens of scientific works presented for her participation in this competition.

3. Fulfillment of the requirements for occupation of the academic position

The attached to the documents Card for the fulfillment of the quantitative requirements for occupation of the academic position of "Professor" in the UNWE shows that the applicant fulfills the National Minimum Requirements, according to the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (Article 2b) and the Rules for its application (Article 1a, paragraph 1). In almost all groups of requirements there is a registered significant exceeding of the criteria, amounting to between two and three times. The complementary requirements of UNWE, according the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (Article 26, par. 5) and the Rules for its application (Art. 1a, par. 2-3) are exceeded by the applicant again between two and three times.

The Card for the fulfillment of the qualitative requirements contains information on innovative practices, used by Assoc. Prof. Alexandrova for the preparation of students to make investment decisions and to address major challenges in currency exchange trading. The rich experience and contribution to the development of other organizations stands out in the

applicant's consulting activities. Thanks to the knowledge transfer that she implements, the Council of Ministers, the Inspectorate of the Council of Ministers, the Ministry of Environment and Water and other administrations draw up a number of successful strategies and implement specific projects. Dr. Alexandrova is a member of the Scientific Council, a Faculty Council, the head of successfully defended PhD students, a participant in scientific juries.

In accordance with the fulfilment of the aforementioned requirement for eligibility to participate in the competition, we refer to the *opinion of the UNWE Habilitation Council*. At its regular meeting on November 13, 2019, after a secret vote, the *Council made a decision according to which the application of Assoc. Prof. Dr. Svetlana Koleva Alexandrova-Zlatanska corresponds to the quantitative and qualitative requirements of the AC for participation in a competition for academic position of professor in the professional field 3.8. Economics, scientific specialty "World Economy and International Economic Relations" at UNWE.*

4. Assessment of the educational and teaching activity

The attached documentation (official notes from the Department of Educational Documentation, Accountability and Control at the UNWE) proves 1563 hours of lectures, completed by Assoc. Prof. Dr. Svetlana Alexandrova over the last 5 years. There are 275 hours at Bachelor Degree, 1108 hours at Master Degree. The applicant also has 180 hours of English language courses at Bachelor Degree. The teaching experience of the last 10 years allows her to read lectures in a number of disciplines: Business Financing, Stock Exchanges, International Finance, Methods and Models for Financial Market Outlook in Bulgarian and English, Models for Financial Market Forecasting, International Capital Markets, EU-funded Project Management, International Trade Financing, Foreign Exchange Markets and Fundamental Analysis, Financial Management in International Business, Foreign Exchange Options - Trade and Strategies, Economic Psychology of Financial Markets in Bulgarian, Financial Markets and Forecasting in English. Information is available in the documentation that Assoc. Prof. Alexandrova has provided scientific guidance to three PhD students who have obtained the educational and scientific degree of Ph.D. The presented teaching activity testifies to the rich experience gained and the high degree of readiness of the candidate to occupy the academic position in the competition.

The content and cognitive specificity of the training courses, conducted by Assoc. Prof. Alexandrova, is in accordance with the theme of the announced competition for occupation of the academic position of "Professor" in the scientific specialty "World Economy and International Economic Relations (International Finance)" at UNWE.

5. General characteristics of submitted scientific works/publications

In this competition Assoc. Prof. Alexandrova participates with scientific production including a total of 22 publications, incl. two main monographs, a single textbook - 1 issue, participation in collective publications - 2 issues, one collective study, one article published in a journal with Impact Factor registered in Web of Science, one journal article referenced in Scopus and 14 publications in non-referenced journals. From the mentioned, 12 are without co-authors.. Most of the scientific publications of Assoc. Prof. Alexandrova are in English and have been published in databases of scientific information, including: Scopus, Web of Science, Index Copernicus, ERIH Plus, EBSCO, RePec, Econbiz, Google Scholar. A considerable part of the publications of Assoc. Prof. Dr. Svetlana Alexandrova are available online.

The data from the card for the fulfillment of the quantitative requirements for occupation of the academic position of "Professor" at UNWE show that the applicant is a recognizable author in the research circles in Bulgaria and abroad. The result of the citations exceeds the required threshold twice. She has been cited by well-established authorities in the research area of the competition and by novice researchers. This is a kind of marker of the quality of the scientific works presented in the competition and proof of the author's confirmed style.

The publications illustrate / cover the defined by the applicant four thematic areas: 1. *Financial Markets* (publication 3.1 „Financial markets: globalization, integration, innovation“, Editor ATL-50, Sofia, 2019. 320 p., ISBN 978-619-7194-52-4); 2. *Funding of business, agriculture and rural areas* (publications 7.2, 7.3, 7.6., 7.11, 7.12, 7.10, 31.1 and textbook); 3. *Impacts of climate change, adaptation and financing instruments* (publications 4.1, 7.8, 8.1, 7.14); 4. *Cohesion policy, funding by European Structural Funds* (publications 6.2, 7.13, 7.7. 31.1. and textbook). The mentioned thematic areas correspond to the research profile of Assoc. Prof. Dr. Alexandrova and meet the requirements of the announced competition.

The scientific publications presented in the competition reveal scientific and applied results in the main thematic areas of the candidate's research interests:

- ✓ An analysis based on empirical data has been made and an assessment is accomplished of the development of financial markets with a focus on the changes that have taken place since the global crisis of 2008. Innovative segments have been identified - cryptocurrency markets, Islamic funding and Islamic financial instruments, Analysis of potential factors that could lead to the risk of a future debt crisis;
- ✓ Enriching research on the role of financial instruments in the implementation of the European Structural Funds and the development of the economic activity of producers in the primary sector. Use of author's empirical material from field studies. Identification of problem areas in agricultural risk management, related to the applied insurance practices;
- ✓ A high financial dependence of rural municipalities on the received European Structural Funds has been outlined. A model of fiscal stability with practical relevance has been developed. The specific impact of integrated territorial strategies with a positive impact on rural development has been studied;
- ✓ Evaluation of the results of the implementation of integrated models for assessing the impact of climate change on certain economic and socio-economic impacts. Exploring the importance of specialized debt instruments with a focus on building green architecture, eco-innovations, introducing elements of the circular economy model. Highlighting good practices in the use of a variety of insurance products in climate risk management;.
- ✓ Enriching EU cohesion policy with theoretical assumptions on regional development and implementation of financial instruments. Investigation of economic and social differences in the development of the regions. Integration of investments in certain territories, analysis of the Bulgarian practice.

The two monographs, which have the nature of separate researches, are of great importance among the scientific works attached to the competition. Through monograph studies, the applicant shares her scientific expertise and accumulated diverse and specific experience from her work in current and dynamically developing different fields of knowledge. The relevance of the monograph "Financial Markets: Globalization, Integration, Innovation" (Group B, item. 3, item 3.1 of the quantitative card) is derived from the process of global financial instability, the growing share of high-risk debt, risk management

regulations for financial markets and in the investment funds sector. The aim of the author of the monograph is "to explore the current dynamics and potential transformations of global financial markets and highlight their contemporary characteristics in the context of globalization and technological innovation." Many years of research, teaching and expertise allow Assoc. Prof. Alexandrova-Zlatanska to present a contemporary profile on the financial markets. The topics in the scope of the monographic work are: integration of the financial markets, dynamics of the capital and money markets, alternative forms of financing, new market segments: cryptocurrency market and Islamic financial instrument, as well as the development of the financial assets market globally, regionally and nationally.

The applicant participates in the competition with a second monograph, not presented as a main monographic work "Adaptation to Climate Change - Management Policies and Impact Instruments", in a total volume of 288 pages, Editor ATL-50, Sofia. 2019. ISBN 978-619-7194-54-8 (group B, item 4, item 4.1 of the quantitative card). In this study the applicant shares her experience and incorporates the results of numerous projects in which she has many years of experience. The aim of the author is "to make a thorough theoretical and practical study of methods for assessing the effects of climate change on the economy and identifying funding mechanisms." The monograph examines the economic aspects of the impacts of climate change, of policies on adaptation to climate change and the mechanisms for financing economic activities to limit the effects on the economy and on humanity. In a number of the applicant's analytical judgments, references can be made to the Vernadsky noosphere doctrine, which proves the need for more interdisciplinary research on issues related to protecting the quality characteristics of the human living environment and maintaining sustainable development in economic, social and environmental plan. The relevance of the thematic field of the study is proved by the Paris Climate Agreement, the Green Deal and other international political decisions. The structure of the monograph includes an introduction, five chapters, a conclusion, a bibliography and annexes. Each chapter has an introduction and a summary. Chapter One, "Climate Change - Challenges of Our Time", focuses on extreme weather events that can occur as a result of climate change. A distinction is made between two processes - one is to limit / mitigate climate change by reducing carbon emissions and the transition to a carbon-neutral economy and other climate adaptation. The link between climate change and sustainable development coordinates with the development of the current circular economy concept. Chapter Two, "Climate Change Impacts", denotes differences between the concepts of sensitivity, vulnerability and exposure

to climate change. These concepts characterize different countries of climate change. They have been identified in the reports of the UN Intergovernmental Panel on Climate. These concepts determine the likelihood of the extent to which a system will be affected by climate change and the corresponding consequences for the sustainability of the system. Direct and indirect effects are defined. In the theoretical and methodological plan, for the purposes of the analysis, are presented the economic theories with adaptation to climate change: the theory of transaction costs, the theory of the free market, the equilibrium of the market and others. The adaptation and the theory of public choice of effective solutions are interrelated. Climate action funding is included in all funds. The special focus is oriented to the primary sector. The agriculture is at the input and output of the climate change assessment / impact system. The European Agricultural Fund for Rural Development devotes over half of its total support to climate action - 57.1% of the Fund's financial resources. Chapter Three, " Assessment Models for Climate Change Impact," covers key features of integrated climate change impact assessment models. The implementation of the bottom-up approach builds on the top-down approach, the use of general equilibrium (CGE) models; integrated valuation models are implemented - Dynamic Integrated Model for Climate and Economics (DICE); Regional Integrated Climate and Economy model RICE, general and partial equilibrium model and financial equilibrium models - Cost-Benefit Analysis (CBA), Cost-Effectiveness Analysis (CEA), multicriteria analysis (MCA). The general equilibrium models are developed on the basis of cross-sectoral relationships, ie. input-output matrices, making them suitable for overall assessment of the impact of climate change. These models also allow the use of statistics to evaluate the potential effects of the implementation of a measure or of a financial investment. Chapter Four, "Financing Policies for Climate Change Impacts Adaptation" focuses on funding sources for climate change management activities. Funding options have been reviewed by European, international financial institutions, governments and the private sector. The description introduces new approaches to financing - mixed financing and debt financing. International funds have been systematized and are directly involved in financing to reduce the negative effects of global warming. These are the UN Funds, the World Bank Group (the Climate Fund and the Adaptation Fund). The Global Environment Fund is an independent organization. The review of financial institutions shows the growing role of international financial institutions - the African Development Bank, the Asian Development Bank, the European Bank for Reconstruction and Development, the European Investment Bank, the Islamic Development Bank and more. Evaluation has been made of EU funding - EU Strategic Investment Fund, European Energy Efficiency Fund (EEEF), LIFE Program,

European Investment Bank (EIB): Natural Capital Funding Facility (NCF), Private Investment Fund for Energy Efficiency and European Structural Funds. The EAFRD made the largest contribution to the climate for the current programming period (29%). The mixed financing is a new model of encouragement for sustainable development projects, unifying national, private and European or international institutions, it is flexible to other approaches due to the diversification of the used financial instruments such as debt, equity guarantee schemes, securitization etc. Green bonds are appropriate debt instruments for investing in climate action; they are attractive for investors as they ensure stable bond profitability. Chapter 5 "Risk Management" focuses on insurance as a risk management approach that can facilitate the adaptation to climate change. The insurance is an approach to preventing losses (adjusting) and reducing emissions (mitigating). An overview of the risks that insurance faces is its dual role in adaptation. Insurers' revenues decrease if the net projected premiums did not adequately reflect the main risk. In particular, the demand for insurance policies is diminishing due to the increased value of risk coverage and, respectively, the insurance market becomes difficult to access for small and medium-sized enterprises. For the current programming period, one of the thematic objectives is the prevention of the risk of future impacts of climate change, in particular "promoting adaptation, prevention and risk management". In this connection, a characteristic of the insurance models and the degree of risk distribution is made. The models are heterogeneous and are classified according to the degree of coverage of the risks and their different origins. Therefore, a classification of insurance models has been made and the specifics of each of them have been described.

The monograph is a study revealing the impacts of climate change, the adaptation to these processes and mitigation of the consequences, possible policies, approaches, impact tools to limit future adverse effects on the environment, economic growth and social development. The bibliography includes a total of 157 scientific sources: books, scientific publications, reports, electronic sites, and others.

6. Assessment of scientific and scientific-applied contributions

The scientific papers presented by Assoc. Prof. Svetlana Alexandrova reflect her diverse research interests and outline the directions in her academic development after the acquisition of the academic position of Assistant Professor. I accept the contributions formulated by the author in these thematic areas. Given the requirements of the procedure, I allow myself to highlight the following scientific and applied scientific contributions:

➤ Through a systematic analysis, the candidate expands the theoretical field to study current processes in the financial system that emerged after the 2008 global crisis. She enriches economic knowledge with the analysis of innovative financial transactions: cryptocurrency trading, Islamic finance and Islamic banking system;

➤ Identification is made of the potential risk of a debt crisis, given the accumulated debt and increased volume of debt bonds simulated by low interest rates and the policies of the ECB and the US Federal Reserve;

➤ Implementation of a scientific approach to the study of financial instruments in support of EU Structural Funds. Analysis based on empirical information reveals market defects in the financing of business in the primary sector, as well as problems in the management of risks in agriculture. The model of fiscal stability of rural municipalities, the enrichment of the concept of territorial investment is a contributive moment, which shows the need to combine economic and social models when assessing the used financial resources through European and national funds.

The mentioned scientific results and contributions allow the positive assessment of the quality of the scientific publications, presented by Assoc. Prof. Dr. Alexandrova-Zlatanska, expression of her diverse teaching, research and expert competences.

7. Critical comments and recommendations

Given the current global crisis and its impact on the economic environment and the world economy, I dare to address some recommendations to the applicant. Based on her high expertise, years of teaching experience, broad creative interests, Assoc. Prof. Svetlana Alexandrova-Zlatanska could upgrade her previous studies, which are based on the theoretical schools of globalization and on the axis of finance-economic activity-natural capital, to highlight the role of socium through the prism of contemporary theories of alter-globalization. Such research could enrich economic literature funds with its author's vision.

8. Conclusion

The assessments presented in the review for the research, teaching and educative activities of Assoc. Prof. Dr. Svetlana Koleva Alexandrova-Zlatanska have convinced me to state that the submitted application fully complies with the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Rules for the implementation of this law and the Rules for the organization and conducting competitions for

the acquisition of a scientific degree and for the occupation of academic posts at the UNWE. The achieved scientific results fully comply with the legal and internal institutional requirements of the announced competition. I am confident with the positive vote of the candidate in the competition Assoc. Prof. Dr. Svetlana Koleva Alexandrova-Zlatanska to take the academic position of "Professor" in UNWE, scientific specialty in the professional field 3.8. Economics, scientific specialty "World Economy and International Economic Relations (International Finance)" at UNWE.

14.04.2020 / Sofia

Signature: